

Omaniku ootused aktsiaseltsile Saarte Liinid

Sissejuhatus

Käesolevasse dokumenti on koondatud riigi kui aktsiaseltsi Saarte Liinid ainuaktsionäri põhilised ootused aktsiaseltsi Saarte Liinid tegevusele.

Eesti Vabariik seab äriühingule järgmised peamised eesmärgid:

1. Kindlustada regulaarne parvlaevaliiklus saartevahelise püsiühenduse tarbeks;
2. Korraldada kvaliteetselt ja keskkonnasäästlikult nii regionaalsete kui ka tulu mittetoovate sadamate haldamist ja arendamist, toetades ja elavdades seeläbi piirkondlikku elukorraldust;
3. Tagada püsiv kasumlikkus efektiivse majandustegevuse ning konservatiivse kapitalistruktuuri kaudu;
4. Hoida sadamapidamise parimat kompetentsi ja uuenduslikke ideid, toimides sektori arengumootorina;
5. Täita riigi poolt kehtestatud strateegilisi eesmärgi vastavalt äriühingu suhtes kohaldatavatele seadustele, regulatsioonidele ja arengukavadele;
6. Olla Eesti äriühingutele heaks eeskujuks heade juhtimistavade, sotsiaalse vastutuse ning kõrge ärikultuuri poolest järgides vastutustundliku ühingujuhtimise põhimõtteid ja integreerides need äriühingu igapäevategevusse, juhtimisse ja strateegiasse;
7. Hinnata äriühingu (võimalikke ebaetilisi) ärisuhteid Venemaa ja Valgevenega ning loobuda sellistest ärisuhetest.

Juhtimine

Riigi seatavate eesmärkide täitmise eest vastutavad äriühingute nõukogud ja juhatused. Erinevate eesmärkide tasakaalustamise ja omaniku huvide harmoonilise ning pikaajalise kaitsmise eest vastutavad äriühingute nõukogud.

Aktsiaseltsi Saarte Liinid klassifikatsioon RVS-i alusel: Valdavalt avalike eesmärkidega äriühing.

Eesti Vabariik omab aktsiaseltsi Saarte Liinid osalust järgmistel kaalutlustel:

- Aktsiaseltsi Saarte Liinid tegevuse kaudu tagab riik regionaalsete sadamate haldamise ja arendamise ettevõtte omavahendite, riigi sihtfinantseeringute ja Euroopa Liidu struktuurfondide arvelt.
- Eesti arvuliselt suurima sadamapidajana on aktsiaseltsi Saarte Liinid ülesandeks laevade, reisijate, sõidukite ning kauba liikumise kvaliteetne, ohutu ja otstarbekaim korraldamine ettevõtte hallatavates sadamates.
- Äriühinguna on aktsiaseltsi Saarte Liinid ülesandeks tulu teenimine sadamateenuste osutamisel, sealhulgas laevade ja muude transpordivahendite vastuvõtmiselt sadamates, kaupade lossimiselt, laadimiselt ja hoiustamiselt, reisijate maale tuleku ja laevalemineku võimaldamiselt ning väikelaevadele osutatavatelt sadamateenustelt.
- Riigile kuuluva äriühinguna on aktsiaseltsi Saarte Liinid ülesandeks eelkõige avaliku huvi teenuste osutamise tagamine saarte ja mandri vahelises ning saarte vahelises ühenduses, eelkõige parv- ja liinilaevaühenduse kindlustamine mandri ja asustatud saarte vahel.

- Äriühingule kuuluvate väikelaevasadamate arendamine, et tagada turvalised ühendused Eesti saarte ja väikesaartega lähtudes mh ka majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi välja töötatud väikesadamate võrgustiku kontseptsiooni põhimõtetest.
- Väikelaevasadamate investeringud tehakse üldjuhul sihtfinantseeringute ja Euroopa Liidu struktuurfondide arvelt.
- Aktsiaselts Saarte Liinid panustab sadamamajanduse valdkonna arendamisse ka üldiselt osaledes erialastes riiklikes või piirkondlikes rahvusvahelistes ühingutes ja liitudes.
- Käesolevas dokumendis sisalduvaid riigi kui omaniku ootusi vaatab aktsiaseltsi Saarte Liinid aktsiate valitseja üle ning ajakohastab neid kord aastas.

Strateegilised eesmärgid

Riik peab äriühingus osalemist vajalikuks, kuna Eesti saarte, rannikuala ning seal paiknevad sadamad omavad piisavalt suurt osatähtsust riigi regionaalses ja sotsiaalmajanduslikus arengus. Regionaalsete ja saartel asuvate sadamate arendamisel ei saa lähtuda ainult otsestest majanduslikest huvidest ning efektiivsusnäitajatest ja tegevuse kavandamisel tuleb sageli lähtuda eeskätt avalikust huvist ja parvlaevaliinidel ühistranspordi tagamise vajadusest.

Aktsiaselts Saarte Liinid on äriühing, millel on avalikku huvi kandvad eesmärgid ja ärilist huvi kandvad eesmärgid. Lisaks äritegevusele peab riik sadamate omanikuna kindlustama nii elanike kui kaupade ja teenuste riigisisese liikumisvõimalused saarte ning saarte ja mandri vahel. Avalikku huvi kandvate eesmärkide täitmisel peab äriühing lähtuma riiklikust transpordi arengukavast ja äriühingu äriplaanist. Arengukava perioodil on aktsiaseltsi Saarte Liinid eesmärk tagada reisijate, sõidukite ning kauba liikumise kvaliteetne ja efektiivne korraldamine äriühingu hallatavates regionaalsetes sadamates olemasoleva taristuga ning arendada sadamate tegevuseks vajalikku taristut arengukava investeringuobjektide ja äriplaani investeringute kava nimekirja kuuluvates sadamates.

Äriühing aitab kaasa kliimaeesmärkide täitmisele ning kavandab taristuarendusi (eeskätt nn suurtel Virtsu-Kuivastu ja Rohuküla-Heltermaa liinidel) kestlikke lahendusi silmas pidades.

Omanik seab äriühingule eesmärgiks toimida regionaalse reisijate- ja kaubaveo arengumootorina, rakendades sadamate arendustegevuses kaasaegseid tehnoloogiaid, tagades minimaalse negatiivse keskkonnamõju ning koondada sektorit hõlmav teadmine ja initsieerida uusi äriideid.

Aktsiaseltsi Saarte Liinid puhul on tegemist *landlord*-tüüpi ettevõttega, kus maa ja taristu sadamates on äriühingu omandis või on antud äriühingule kasutamiseks pikaajaliste hoonestusõiguse alusel. Riik tagab äriühingu kaudu:

- haldusterritoriaalselt oluliste regionaalsete sadamate haldamise ja arendamise;
- tingimused mandri ja saarte vahelisteks parv- ja liinilaevaühendusteks;
- tingimused regionaalseks kaubaveoks sadamate jaoks.

Eesti arvuliselt suurima sadamapidajana on aktsiaseltsil Saarte Liinid oluline roll regionaalse ettevõtluskeskkonna arengule kaasaaitamises. Ettevõtte haldab ja arendab sadamaid eelkõige neis piirkondades ja valdkondades, kus erainvestorite piisava huvi puudumine võib kaasa tuua logistilise turutõrke. Aktsiaselts Saarte Liinid konkureerib piiratud juhtudel ka teiste

regionaalsete sadamatega juhtudel, kus sadamateenuste pakkumine võimaldab kohalikel ettevõtjatel efektiivsemalt ja säästlikumalt majandada.

Finantseesmärgid

Kasumlikkus

Riigi kui omaniku ootus on, et kõik vabal turul opereerivad riigi äriühingud töötavad kasumlikult. Omakapitali hinna (oodatava omakapitali tootluse) määrab Rahandusministeerium oma iga-aastase „Riigi osalusega äriühingute, sihtasutuste ja mittetulundusühingute koondaruandega“, millest äriühing finantsplaanide koostamisel peab lähtuma.

Kõik plaanitavad investeeringud peavad olema põhjalikult läbi analüüsitud ning kaasnevad riskid tuvastatud ning arvesse võetud. Optimaalse omakapitali proportsiooni koguvaredest määrab Rahandusministeerium „Riigi osalusega äriühingute, sihtasutuste ja mittetulundusühingute koondaruandes“, millest äriühing finantsplaanide koostamisel peab lähtuma.

Konservatiivsus

Riigi kui omaniku ootus on, et kõik tema omanduses olevad äriühingud teostavad enda majandustegevust keskmisest madalamate riskidega ja konservatiivse kapitalistruktuuriga.

Äriühingud peavad tagama oma tegevuse jätkusuutlikkuse pideva uuendus- ja arendustööga ning vajalike investeeringutega. Arvestades suure avaliku huviga, panustab lisaks äriühingu põhitegevuse rahavoogudest tehtavatele investeeringutele ka riik põhjendatud vajadusel omapoolset projektidesse, mis ei ole majanduslikult otseselt tasuvad, kuid on seotud regionaalsete oluliste (näiteks püsiasiustusega väikesaartel nn eluliini) sadamate haldamise ja arendamisega.

Efektiivsus

Riigi kui omaniku ootuseks on, et kõik tema omanduses olevad äriühingud teostavad enda majandustegevust efektiivselt ning ressursisäästlikult. Äriühingud peavad defineerima enda tegevusvaldkonnale kohased efektiivsusmõõdikud ning püüdlema nende järk-järgulise parandamise poole.

Omanikutulu

Riigi kui omaniku ootuseks on, et kõik vabal turul opereerivad riigi äriühingud maksavad stabiilset omanikutulu (dividende). Kuna aktsiaselts Saarte Liinid reinvesteerib ettevõttele kuuluvate sadamate jätkusuutlikuks toimimiseks jooksvalt kogu teenitud kasumi ning kuna oluline osa avaliku teenuse osutamise tagamiseks teostatud investeeringutest kaetakse sihtfinantseeritud vahendite arvelt, siis ei oota omanik äriühingult dividenditulu.